

OVLÁDNUTÍ ITÁLIE

▪ **Galové** 387 př. n. l. v Římě (Kapitol) – srov. kdy se poté podaří cizím vojskům vniknout za hradby Říma?

→ *Vae victis!*

→ jaké poučení z toho pro Římany vyplyne?

▪ **Řekové** (srov. *Pyrrhovo vítězství*) → Tarent (272 př. n. l.)

▪ Volsinie (265 př. n. l.)

Co bude následovat?

OVLÁDNUTÍ STŘEDOMOŘÍ

X Kartágo (Foiničané, Dido)

→ Sicílie

(1) 264 př. n. l.

lodstvo → 241 př. n. l. bitva u Aegatských ostrovů

(2) Hamilkar Barkas → Hispánie

218 př. n. l.

217 př. n. l. bitva u Trasimenského jezera

220 př. n. l.

216 př. n. l. bitva u Kann

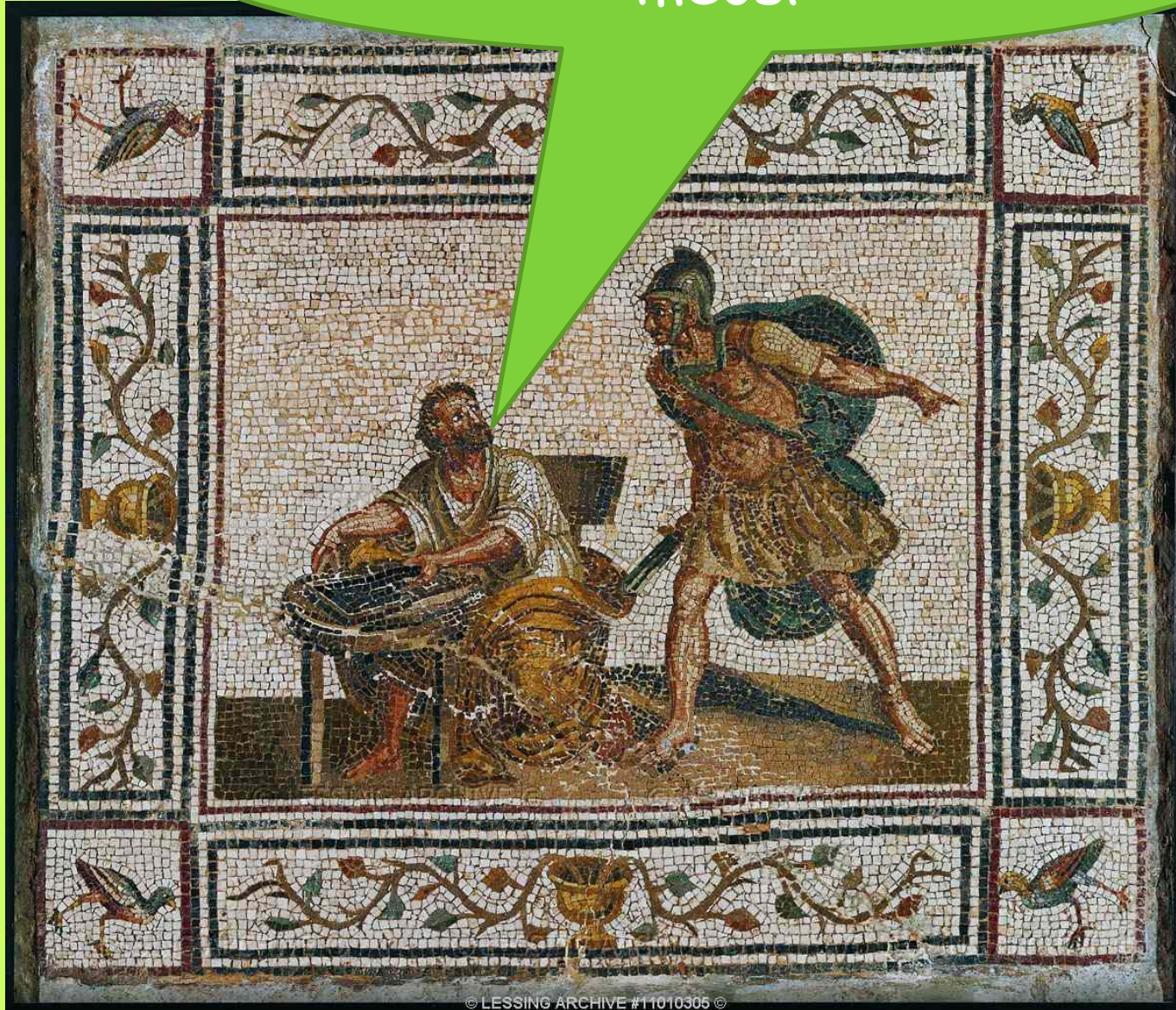

202 př.
n. l.
Scipio
Africanus

Noli tangere circulos
meos!

212 př. n. l. –
Syrakusy

*Archimédova
smrt na kopii
římské mozaiky*

201 př. n. l. – „*KARTAGINSKÝ MÍR*“

*Ceterum autem
censeo, Carthaginem
esse delendam!*

(3) Cato

→ 149-146 př. n. l.

- 168 př. n. l. porážka Makedonie
- 146 př. n. l. Korint
- 133 př. n. l. odkazem **pergamského krále Attala III.** získal Řím první provincii na asijské půdě
- 133 též z velké části ovládli Hispánii
→ *MARE NOSTRUM*

Důsledky expanze? Paralela v řeckých dějinách?

ŘÍMSKÉ LEGIE

- „mezci“

Testudo

- *orlonoši* (orel znakem legie) měli přes zbroj přehozenou lví kůži → hlava zvířete jim kryla přilbu; orel s rozpjatými křídly upevněn na tyči + vyznamenání, která legie získala
- římský těžkooděnc byl vyzbrojen krátkým mečem a kopím
- **legie** = největší vojenská jednotka: 6000 mužů
= **10 kohort**
    kohorta = 3 manipuly
        manipul = 2 centurie
- každá legie měla číslo, jméno, znak

ŘÍMSKÁ JMÉNA

- jméno římského občana se skládalo ze tří částí:

1/ *praenomen* = jméno osobní

2/ *nomen gentile* = jméno rodové (např. *Cornelius*, *Tullius*)

3/ *cognomen* = příjmení (často vyjadřovalo vlastnosti svého nositele – např. *Naso* = nosáč, *Balbus* = koktavý, *Tacitus* = mlčenlivý)

ad 1/ osobních jmen byl omezený počet a udávala se zkratkami:

Ap. – *Appius*

L. – *Lucius*

Ser. – *Servius*

C. – *Gaius*

M. – *Marcus*

Sex. – *Sextus*

Cn. – *Gnaeus*

P. – *Publius*

T. – *Titus*

D. – *Decimus*

Q. – *Quintus*

Ti. – *Tiberius*

KRIZE ŘÍMSKÉ REPUBLIKY

- obilí, otroci, LATIFUNDIE x PROLETARIÍ

„Chléb a hry“

- **Tiberius Gracchus** → pozemková reforma (přerozdělování);

▪ krize republiky – narušují se republikánské zvyklosti X najdou se „ochránci republiky“ → politické vraždy „uzurpátorů“

- **optimáti a populáři**

▪ **Gaius Marius** (populáři) → v čem spočívala jeho vojenská reforma?

▪ **Sulla** (optimáti) → 82 př. n. l. titul diktátora na neomezenou dobu; PROSKRIPCE, udavačství; 79 př. n. l. se diktatury (ze zdravotních důvodů) vzdal, brzy nato zemřel

▪ **Spartakovo povstání** (73-71 př. n. l.) X Crassus (DECIMACE)

▪ autoritě senátu se vzpírali politici, kteří jako vojevůdci získali o Řím velké zásluhy → nelibě nesli, když senát odmítl respektovat jejich zájmy

→ **Pompeius**

▪ zbavil Středozemní moře kilických pirátů

▪ 64 př. n. l. připojil k římskému impériu Sýrii a Palestinu

 hodlá své požadavky prosadit bez ohledu na senát → hledá spojence: boháč **Crassus**

ctižádnostivý **Caesar**

60 př. n. l. **I. triumvirát**

■ **Caesar v Galii (58-50)**

→ srov. *Zápisky o válce galské*

→ 52 **Vercingetorix**
pokořen v **Alesii**

→ Caesar pronikl i do
Británie

Il mondo romano prima della conquista della Gallia (58 a.C.)

Territori appartenenti a Roma nel 58 a.C.

I popoli Celti

I Daci di Burebista

I Germani

Illiri

Oppidum celti e fortezze legionarie di Cesare

■ Crassus dostal do správy Sýrii

X Parthové → 53: bitva u Karrh

parthští lučištníci → Crassus zabit

Portrétní socha Augusta jako vojevůdce

*Ústřední motiv reliéfu na pancíři:
Parthové odevzdávají odznak legie
ukořistěný Crassovi*

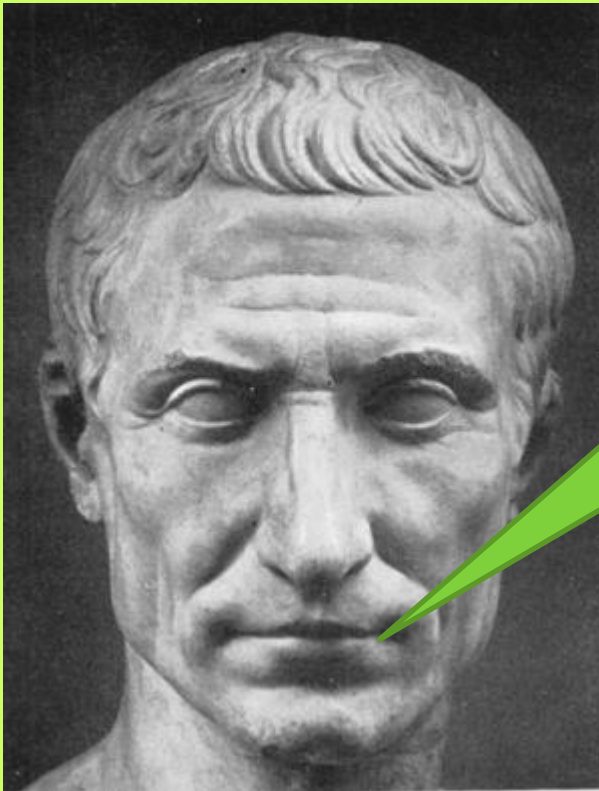

▪ **Pompeius** → Hispánie

X poslal tam své zástupce → upevňoval své postavení v Římě

občanská válka mezi Caesarem a Pompeiem

Alea iacta est.

49 př. n. l. „*překročit Rubikon*“

→ Pompeius prchá do Řecka → 48: **Farsálské pole**

Egypt

X Ptolemaios

Caesar & Kleopatra

→ 45: Caesar samovládcm – diktatura X neprónásledoval
odpůrce

- juliánský kalendář
- 15. březen 44 – „*krvavé ídy*“

...V tom bylo spatřeno, že se přináší Caesarova závěť, a dav hned velel ji předčítat... I byl lid zviklán a znovu se rozhněval, neboť napřed slyšel žaloby na tyrana a nyní viděl závěť muže oddaného Městu. Nejdojemnější se jim zdálo, že jeden z vrahů, Decimus Brutus, byl uveden mezi dědici jako syn... A Antonius, když je viděl v takovém rozpoložení, nepropásl příležitost; měl nad ním totiž pronést pohřební řeč... Přitom ve svém rozletu vyjmenovával jeho války i bitvy i vítězství, i oblasti, o které rozšířil svou vlast, i kořist, co se jí neposílal...

Appianos, Občanské války

Řeč Marka Antonia nad mrtvým Caesarem

Chci pohřbít Caesara, ne vychvalovat.

Co lidé zlého páší, žije dál,

leč dobré skutky pohřbíváme s nimi.

Tak buď i s Caesarem! Náš vzácný Brutus
vám řekl, že byl Caesar panovačný.

Jestli má pravdu, byl to hrozný hřích
a hrozně si jej Caesar odpykal.

Ted' se svolením Brutovců a Bruta –
vždyť Brutus, tot' se ví, je poctivec,
všichni jsou poctivci, ti páni, všichni –
mám Caesarovi mluvit nad rakví.

Byl to můj přítel. Upřímný a věrný.

Však Brutus říká, že je panovačný,
a Brutus, tot' se ví, je poctivec.

Bezpočet zajatců vám přiváděl
a státní poklad kypěl výkupným.
Lze to snad nazvat panovačností?
Když chudí naříkali, Caesar plakal.
Panovačnost by měla tvrdší být.
Však Brutus říká, že byl panovačný,
a Brutus, tot' se ví, je poctivec.
Při Luprekáliích jste viděli,
jak třikrát nabídl korunu, již já
mu třikrát dával. Je to panovačnost?
Však Brutus říká, že byl panovačný,
a on je bezesporu poctivec.
Nechci snad vyvracet, co říkal Brutus,
však nelze neříkat mi, co vím.

Vy jste ho milovali – a právem,
co vám teď brání truchlit pro něho?
Soudnosti, k dobytčatům uteklast
a lidé zblbli! – Poshovte mi prosím!
Mé srdce v rakvi u Caesara dlí
a musím pomlčet, než se mi vrátí.

(W. Shakespeare: Julius Caesar)

- **Marcus Antonius & Lepidus & Octavianus**

43 př. n. l. **II. triumvirát**

X Caesarovým vrahům → proskripce → Cicero

- **31 bitva u Aktia**

Opět více méně orientačně – politika.